

Toespraak van Vlaams minister Lieten op eindcongres The Missing Link - woensdag 21 september 2011

Geachte heer Commissaris Andor,

Geachte mensen van De Link, mensen van de Europese partnerorganisaties,

Geachte dames en heren,

We zijn hier vandaag samen bij het einde van het project The Missing Link. Ik hoop dat het geen echt einde hoeft te zijn, maar daarover later meer. Het project The Missing Link mag vandaag zeker succesvol genoemd worden. Dat blijkt uit de talrijke aanwezigheid van jullie allen, niet enkel uit Vlaanderen maar uit heel Europa. Het blijkt echter vooral uit het vele werk dat door De Link en de partnerorganisaties geleverd is de voorbije jaren en de resultaten die behaald zijn. Ik ga hier niet te ver op in, de mensen zelf kunnen en zullen dit straks veel beter aantonen.

Ik wil wel even dieper ingaan op het belang dat wij als Vlaamse overheid, en ikzelf als coördinerend minister armoedebestrijding, hechten aan ervaringsdeskundigheid in het algemeen en het project The Missing Link in het bijzonder. Daarvoor wil ik eerst iets zeggen over onze visie op armoede.

Armoede

In Vlaanderen, ook binnen de Vlaamse overheid, is er brede consensus over de definitie van armoede, geformuleerd door professor Vranken. Armoede is een netwerk van sociale uitsluiting. Het gaat niet enkel over financiële problemen. Armoede gaat over uitsluiting, ongelijke kansen en ongelijke participatie op verschillende levensdomeinen, zoals onderwijs, werk, gezondheid, wonen en vrijetijdsbesteding. Er blijkt een kloof te zijn tussen de leefwereld van mensen in armoede en de rest van de samenleving. Niet toevallig wordt in dit verband

overigens ook wel gesproken over een missing link... Deze kloof kunnen mensen in armoede niet alleen op eigen kracht overbruggen.

Heel wat organisaties worden geconfronteerd met deze kloof als het gaat over toegankelijkheid van hun organisatie voor maatschappelijk kwetsbare mensen. Dat geldt zelfs ook voor hulp- en dienstverlenende voorzieningen en organisaties. Hoewel ze precies als taak hebben de meest kwetsbare mensen te bereiken en te helpen, en vaak ook vol goede bedoelingen zitten, hebben ze het moeilijk echt toegankelijk te zijn voor maatschappelijk kwetsbare mensen. En ik bedoel dan ook toegankelijk op allerlei vlakken. Vaak voelen mensen die het financieel moeilijk hebben sociale drempels, of schaamte om bij een of andere dienst of organisatie aan te kloppen. Ze hebben soms ook onvoldoende of verkeerde informatie over de hulp- en dienstverlening. In de hulpverleningsrelatie blijft het vaak moeilijk om een vertrouwensrelatie op te bouwen tussen hulpverlener en hulpvrager. Er is vaak wederzijdse onbekendheid, er zijn vooroordelen en miscommunicatie. Er is een gebrek aan kennis over de leefwereld van mensen in armoede. De niet-zichtbare binnenkant van armoede blijft verborgen voor wie niet weet wat het is om in armoede te leven.

In het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding is de toegankelijkheid van hulp- en dienstverlenende organisaties voor maatschappelijk kwetsbare groepen een belangrijk aandachtspunt.

Ervaringsdeskundigheid

Ik keer even terug naar de armoededefinitie van Vranken en de kloof die ontstaat als gevolg van armoede. Onderzoekster Tine Van Regenmortel vulde hierbij aan dat de kloof tussen de leefwereld van mensen in armoede en anderen wel overbrugd kan worden wanneer de samenleving

- een beroep doet op de kracht die mensen in armoede en hun omgeving bezitten;
- de voorwaarden creëert zodat mensen in armoede deze kracht kunnen aanwenden;
- en iedereen gelijke kansen geeft om aan alle aspecten van de samenleving deel te nemen.

In de definitie en deze aanvulling zit de kiem en de kern vevat van het werken met opgeleide ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting.

Armoedebestrijding moet gericht zijn op empowering, om zo de geschetste kloof te kunnen overbruggen. Empowering betekent niet alleen het empoweren, sterker maken van mensen in armoede zelf. Ook de rest van de samenleving moet een proces van empowerment doorlopen. In dit verband is het belangrijk dat hulp- en dienstverleners uit de verschillende sectoren de leefwereld van mensen kennen en hiermee rekening houden. Vorming hierover, zeker door organisaties die deze samen met mensen in armoede aanbieden, is dus erg belangrijk. Ook de inzet van opgeleide ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting kan de nodige aandacht hiervoor in de organisatie binnen brengen.

In het armoededecreet en het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding werd dan ook voorzien dat elke Vlaamse minister binnen zijn beleidsdomein initiatieven moet nemen met betrekking tot de tewerkstelling van ervaringsdeskundigen. Zo werken er momenteel opgeleide ervaringsdeskundigen binnen onder meer Kind en Gezin, de VDAB, samenlevingsopbouw, bijzondere jeugdzorg en de armoedeverenigingen. We ondersteunen als Vlaamse overheid ook het project TAO – Teams voor advies en ondersteuning – van De Link, waarin op een nieuwe manier geprobeerd wordt om opgeleide ervaringsdeskundigen in tal van organisaties en sectoren in te zetten door middel van vorming, consult, coaching en advies.

We vinden het ook belangrijk dat die ervaringskennis concrete input geeft in het beleid, zowel het beleid van organisaties op het terrein als het beleid van ons als overheid. Daarom ondersteunen we vzw De Link. Daarom heeft elke minister ook regelmatig overleg met verenigingen waar armen het woord nemen, hun mensen en het Vlaams Netwerk van deze verenigingen. De rechtstreekse dialoog met mensen met armoede-ervaring, opent vaak de ogen van beleidsmakers en wijst ons op problemen, knelpunten en ook mogelijke oplossingen. Het is onze blijvende taak deze ervaringskennis mee te nemen bij de evaluatie, opmaak en uitvoering van het beleid.

The Missing Link

U zal me vergeven dat ik het – als coördinerend minister armoedebestrijding - vooral over armoede gehad heb. Dit project gaat natuurlijk ruimer, en vindt net daar ook een belangrijke meerwaarde. Ik ben er echter van overtuigd dat de principes van ervaringsdeskundigheid die we in het kader van armoede in Vlaanderen kennen, evenzeer van belang zijn en kunnen zijn in andere sectoren, zeker in de geestelijke gezondheidszorg.

Dat leren we ook uit het project The Missing Link, waarrond we hier vandaag samen zijn. De verdiensten van dit project zijn niet gering. Door verschillende Europese organisaties samen te brengen rond ervaringsdeskundigheid, is her en der aanwezige, maar verspreide kennis bijeengelegd. Kennisdeling leidt steeds tot meer kennis, tot uitwisseling van goede praktijken, van visies, van succesfactoren. Het feit dat dit met verschillende Europese regio's gebeurde, is hierin erg belangrijk. Sociale uitsluiting stopt immers niet aan grenzen. Bij het begin van het project waren de doelstellingen ambitieus. Met het enthousiasme eigen aan de organisaties, zijn ze er echter in geslaagd dit project tot een succes te maken. Zo werd The Missing Link eind 2010 al in de kijker gezet als beste praktijk in het Leonardo Da Vinci Programma. Ook vandaag mag zeker gezien worden als een viering, een viering van het harde werk dat geleverd is. Ik ben dan ook bijzonder blij dat men het engagement wil aangaan om blijvend ervaringen uit te wisselen in Europa en te werken aan een Europees kennis- en ondersteuningscentrum rond de methodiek van ervaringsdeskundigheid en hoop van harte dat we hiervoor op de steun van Commissaris Andor mogen rekenen.

Tot slot

Beste deelnemers, we zijn trots op onze ervaringsdeskundigen, we zijn trots op deze vorm van sociale innovatie avant la lettre die een zo grote meerwaarde betekent in het armoedebeleid. Laat dit eindcongres dus zeker geen einde zijn, maar een nieuw begin. Een begin om het belang van ervaringsdeskundigheid nog meer onder de aandacht te brengen. Een begin om kennis structureel te blijven uitwisselen. Een begin om meer mensen terug greep op hun leven te laten krijgen, en de kennis die ze daardoor bezitten aan te wenden om in de hele samenleving de kloof ten gevolge van maatschappelijke uitsluiting te laten verkleinen en de missing link invulling te geven.

Wij allen hebben hierin een eigen taak op te nemen. Ik wens u alvast veel enthousiasme, steun en succes hiermee. Voor nu wens ik u nog een boeiende namiddag en beveel u alvast de schitterende documentaire aan van Fabio Wuytack die op een pakkende manier in beeld heeft gebracht welk een verleden al die opgeleide ervaringsdeskundigen met zich meedragen, hoe ze erin geslaagd zijn om hier bovenuit te stijgen en nu alles in het werk stellen om hun ervaringen met het leven aan de onderkant aan te wenden voor datgene wat we allemaal willen: een meer rechtvaardige en gelijke maatschappij waar armoede en achterstand definitief tot het verleden behoren.